

NORGES HØYESTERETT

Den 17. desember 2008 avsa Høyesterett dom i

HR-2008-02170-A, (sak nr. 2008/1759), straffesak, anke over dom,

A (advokat Gunnar K. Hagen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (førstestatsadvokat Morten Holmboe)

STEMMEGIVNING:

- (1) Dommer **Stabel**: Saken gjelder lengden av tapstiden for førerett ved kjøring i påvirket tilstand – tapsforskriften § 1-4 annet ledd.
- (2) A ble 7. februar 2008 satt under tiltale for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første til tredje ledd jf. § 22 første ledd. Grunnlaget for tiltalen var at hun lørdag 25. august 2007 kl. 22.56 på E6 ved X hadde ført personbil til tross for at hun var påvirket av alkohol eller andre berusende eller bedøvende midler. Hun var da på vei fra Y til Z. De berusende midlene var Valium – som hun var foreskrevet av lege – og hasj.
- (3) Ved Sarpsborg tingretts dom 3. april 2008 ble A frifunnet. Dommen var avsagt under dissens. Rettens flertall – de to meddommerne – mente hun ikke hadde utvist nødvendig skyld ved inntaket av Valium, så lenge dette var foreskrevet av lege. Rettens formann stemte for domfellelse.
- (4) Etter påtalemyndighetens anke over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet avsa Borgarting lagmannsrett 20. august 2008 dom med slik domsslutning:

- ”1. A, født 25.10.1962, dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første til tredje ledd, jf. § 22 første ledd, til en straff av fengsel i 24 – tjuefire – dager, som i medhold av straffeloven §§ 52 flg. gjøres betinget med en prøvetid på 2 – to – år, samt en bot på 10 000 – titusen – kroner, subsidiært fengsel i 15 – femten – dager.
2. A fradømmes retten til å føre førerkortpliktig motorvogn i 2 – to – år. Til fradrag går 77 – syttisyv – dager for utholdt beslag. Som vilkår for gjenerverv av førerretten pålegges A å avlegge full ny førerprøve.”

- (5) Når fengselsstraffen ble gjort betinget, var det særlig på grunn av As alvorlige psykiske lidelse.
- (6) A har anket til Høyesterett over domsslutningens punkt 2 – tapet av førerretten – og gjort gjeldende at lagmannsretten ikke har lagt tilstrekkelig vekt på at hun fikk førerkortet tilbakelevert fra politiet i begynnelsen av november 2007 og siden har hatt det. Hun har vist til at lagmannsretten feilaktig har lagt til grunn at unntaksbestemmelsen i siste punktum i tapsforskriften § 1-4 annet ledd også får anvendelse i et tilfelle der det pådømte forhold bare har gitt grunnlag for to års tap av førerrett.
- (7) Påtalemyndigheten er enig i at to års tap ikke er ”flere års tap” i forskriftens forstand, slik at det er adgang til å gi fradrag, jf. Rt. 2007 side 1503. Det pekes imidlertid på at kjøringen korrekt vurdert går inn under bestemmelsen om skjerpende omstendigheter i forskriften § 3-2 nr. 3, slik at tapet av førerrett i utgangspunktet burde ligget opp mot tre år. Det er uansett ikke grunnlag for å gjøre fradrag etter § 1-4 annet ledd når domfelte ved kjøringen har skapt en så trafikkfarlig situasjon som i denne saken.
- (8) *Jeg er, under en viss tvil, kommet til at det må gjøres et mindre fradrag i tapsperioden.*
- (9) A har sykdommen bipolar lidelse og får foreskrevet Valium til bruk når hun merker at hun går inn i depressive perioder. Forut for kjøringen hadde hun ifølge lagmannsretten vært i en vanskelig livssituasjon, og brukte derfor dette legemiddelet med en dose på tre tabletter per dag. Kvelden før kjøringen hadde hun i tillegg, for å få sove, røkt hasj, anslagsvis samlet ett gram.
- (10) Blodprøver tatt 26. august 2007 kl. 00.15 viste en konsentrasjon i blodet av diazepam (virkestoffet i Valium) på 2,0 mikromol per liter og av tetrahydrocannabinol (virkestoffet i hasj) på 0,041 mikromol per liter. I en analyse fra Folkehelseinstituttet foretatt før behandlingen i lagmannsretten, konkluderer instituttet med at den samlede påvirkning skjønsmessig kan sammenlignes med den ”påvirkningsgrad som vanligvis ledsager en blodalkoholkonsentrasjon omkring 1,5 promille, med hensyn til prestasjonsforringelse og ulykkesrisiko”.
- (11) Om selve kjøringen heter det i lagmannsrettens dom:

”Lørdag 25. august 2007 kom tiltalte kjørende på E 6 på vei fra Y til Z. Hun merket at bilen begynte å slenge med bakenden dersom hun kjørte over 80 km/t. Dersom hun kjørte omkring 60 km/t, roet det hele seg ned. Hun forstod ikke hva som var galt og var usikker på om det var bilen eller henne det var noe galt med. Hun ønsket å stanse, men turte ikke da det var mørkt. Hun fortsatte å kjøre og så etter et sted å stanse, hvor det også var lys. På E 6 ved X, på en strekning med ett felt i hver kjøreretning, fikk bilen en sleng. Hun kom over i motsatt kjørefelt. Da hun skulle forsøke å komme seg tilbake i riktig kjørefelt, mistet hun kontrollen over bilen. Hun krasjet inn i autovernet slik at

hun ble stående på tvers i vegbanen og sperre trafikken i begge retninger. Hun var uskadd, men bilen ble påført store skader og senere kondemnert. Det var tørr vegbane og gode kjøreforhold.”

- (12) Lagmannsretten la til grunn at de subjektive vilkår for straff for kjøring i påvirket tilstand var oppfylt ved at A hadde utvist uaktsomhet i forhold til påvirkning av virkestoffene i cannabis og Valium. Lagmannsretten henførte forholdet under tapsforskriften § 3-2 nr. 2, som gjelder kjøring med alkoholkonsentrasjon mellom 0,8 og 2,0 promille. Etter siste punktum skal det, ved høyere alkoholkonsentrasjon enn 1,2 promille, fastsettes tap av førerrett i minst to år.
- (13) A, som opprinnelig hadde samtykket i beslag av førerkortet, trakk samtykket tilbake 9. oktober 2007. Hun fikk det tilbake 9. november 2007, og har siden hatt det. Lagmannsretten gjorde likevel ikke fradrag i tapstiden etter forskriften § 1-4 annet ledd på grunn av lengre tids besittelse av førerkortet. Årsaken var at retten mente at unntaksregelen i bestemmelsen i siste punktum om ”flere års tap av førerrett” var til hinder for det.
- (14) Det er på det rene at lagmannsretten har tatt feil når den la til grunn at siste punktum i forskriften § 1-4 annet ledd kom til anvendelse i saken. I Rt. 2007 side 1503 er det slått fast at ”flere års” tap av førerrett må forstås som tap i flere enn to år, jf. dommens avsnitt 21. Spørsmålet blir så hvilke konsekvenser dette skal få for vår sak.
- (15) Ut fra risikomomentene ved selve kjøringen kunne forholdet vært vurdert etter den strengere bestemmelsen i forskriften § 3-2 nr. 3. Jeg viser til at kjøringen skjedde over en lang strekning, at den medførte en betydelig materiell skade ved at bilen ble totalvrak, og at skadepotensialet var stort ved at bilen kom over i motsatt kjørebane og ble stående på tvers midt i veien. Det må nærmest sies å ha vært en tilfældighet at ulykken ikke fikk et større omfang ved at personer kom til skade.
- (16) Lagmannsretten uttalte at saken lå ”nær opp til anvendelse av tapsforskriften § 3-2 nr. 3 som fastsetter tap av førerrett fra 2 til 5 år når det foreligger skjerpene omstendigheter som bl.a. ikke ubetydelig trafikkuhell”. Jeg finner det vanskelig å fravike lagmannsrettens vurdering om at tapsperioden likevel ikke skal settes til mer enn to år. Jeg viser særlig til at lagmannsretten har vurdert inntaket av rusmidler som uaktsomt, og at den i det vesentlige har valgt å legge As egen forklaring av forholdene forut for kjøringen til grunn.
- (17) Regelen etter tapsforskriften § 1-4 annet ledd er at lengre tids besittelse av førerkort i utgangspunktet skal tilsi en kortere tapstid enn hva som ellers ville vært tilfellet. Den gir imidlertid intet rettskrav på fradrag, og det er heller ikke gitt at fradragets størrelse skal være uavhengig av omstendighetene omkring kjøringen eller påvirkningsgraden. Er det inntruffet en så trafikkfarlig situasjon som i vår sak må dette, ut fra hensynet bak reglene, tilsi større forsiktighet ved bruk av fradrag.
- (18) A har behov for bil for å komme til arbeid, men dette må her som ellers i slike saker tillegges bare liten vekt. Det samme gjelder hennes personlige situasjon, som er vanskelig særlig på grunn av den psykiske sykdommen hun lider av. Ut fra en totalvurdering er jeg kommet til at den samlede tapstiden bør settes til ett år og ni måneder. Det innebærer at det gjøres et fradrag på tre måneder i den fastsatte tapstiden på to år.
- (19) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at varigheten av tapet av retten til å føre motorvogn settes til 1 – ett – år og 9 – ni – måneder.

- (20) Dommer **Bruzelius:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (21) Dommer **Skoghøy:** Likeså.
- (22) Dommer **Øie:** Likeså.
- (23) Dommer **Gussgard:** Likeså.
- (24) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at varigheten av tapet av retten til å føre motorvogn settes til 1 – ett – år og 9 – ni – måneder.

Riktig utskrift bekreftes: